

**ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ****ΠΡΟΟΙΜΙΟ §§1-3**

[1] εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας: ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι.

[2] ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι.

[3] ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι: ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καὶ> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

[1] Ἄν δεν ἤξερα καλά, βουλευτές, ὅτι οἱ κατήγοροι θέλουν με κάθε τρόπο να με βλάπτουν, θα τους χρωστούσα μεγάλη ευγνωμοσύνη γι' αυτή την κατηγορία· γιατί νομίζω πως για ὅσους ἔχουν συκοφαντηθεῖ ἀδίκως, εἶναι αἰτίοι πάρα πολύ μεγάλων ἀγαθῶν αυτοί που τους ἀναγκάζουν να λογοδοτήσουν για τις πράξεις της ζωῆς τους.

[2] Εγὼ ἄλλωστε ἔχω τόσο μεγάλη ἐμπιστοσύνη στον εαυτό μου, ὥστε ἐλπίζω ὅτι, και αν κάποιος τυχαίνει να ἔχει ἀσχημη ἢ εχθρική διάθεση ἀπέναντί μου, όταν με ἀκούσει να μιλάω για τις πράξεις μου, θα ἀλλάξει γνώμη και στο ἐξῆς θα με θεωρεῖ πολὺ καλύτερο.

[3] Δεν ἔχω την ἀξίωση, βουλευτές – αν τούτο μόνο σας ἀποδείξω, ὅτι δηλαδή εἶμαι υποστηρικτῆς του παρόντος πολιτεύματος και ὅτι ἡμουν ἀναγκασμένος να συμμετέχω μαζί σας στους ἰδίους κινδύνους -, να με ἀντιμετωπίσετε με ἰδιαίτερη εὐνοια· αν ὁμως ἀποδειχθεῖ ὅτι ἔχω ζήσει και ὅσον ἀφορὰ στα ὑπόλοιπα ζητήματα μια κανονική ζωή και πολὺ διαφορετικά ἀπὸ τις ἀντιλήψεις και τις διαδόσεις των ἐχθρῶν μου, σας παρακαλῶ να ἐγκρίνετε την ἐκλογή μου και να ἔχετε τη χειρότερη γνώμη γι' αὐτούς. Πρῶτα θα ἀποδείξω ὅτι δεν υπηρέτησα στο ἵππικό, οὔτε διέμενα στην πόλη κατὰ την περίοδο των τριάκοντα, οὔτε εἶχα συμμετοχή στο τότε καθεστῶς.

**ΔΙΗΓΗΣΙΣ – ΠΙΣΤΙΣ §§- 4-8**

[4] ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἦλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ

Ο πατέρας μου λοιπὸν πρὶν ἀπὸ την καταστροφή στον Ἑλλήσποντο μας ἐστειλε να ζήσουμε στον Σάτυρο, που ἦταν στον Πόντο, και οὔτε όταν κατεδαφίζονταν τα τείχη <μέναμε στην Αθήνα> οὔτε όταν ἀλλάζε το πολίτευμα, ἀλλὰ ἦλθαμε πέντε ἡμέρες πρὶν

κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις.

[5] καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἔξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μάλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον.

[6] ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστίν. ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος: ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἰππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξετε παρ' αὐτῶν.

[7] ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκους οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. καίτοι πᾶσι ῥᾶδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε: ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾶδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι.

[8] ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ

επιστρέψουν ἀπὸ τὴν εξορία στον Πειραιᾶ οἱ ἄνδρες ἀπὸ τὴ Φυλῆ.  
Αν και οὔτε εμεῖς ἦταν φυσικό να επιθυμούμε να μετέχουμε σε ξένους κινδύνους, διότι εἶχαμε φτάσει σε τέτοια κρίσιμη περίσταση, οὔτε ἐκεῖνοι ἔδιναν τὴν εντύπωση ὅτι εἶχαν τέτοια γνώμη, ὥστε και σε ὅσους ζούσαν στα ξένα και σε ὅσους δεν διέπρατταν κανένα ἀδίκημα να παρέχουν αξιώματα στη διοίκηση τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μάλλον στερούσαν ἀπὸ τα πολιτικά δικαιώματα αὐτοῦς μαζί με τους οποιῶς εἶχαν καταλύσει τὴ δημοκρατία. Εξἄλλου εἶναι ἀνόητο να ἐξετάζουμε ὅσους εἶχαν υπηρετήσει στο ἰππικό με βάση τὴν πινακίδα· γιατί σ' αὐτὴν δεν περιλαμβάνονται πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνους που ὁμολογούν ὅτι εἶχαν διατελέσει ἰππεῖς, ἐνῶ εἶναι καταγεγραμμένοι και μερικοὶ που ἔλειπαν στο ἐξωτερικό. Ο πιο μεγάλος ἐλεγχος εἶναι ὡστόσο τούτος· ὅταν δηλαδή επιστρέψατε ἀπὸ τὴν εξορία, αποφασίσατε να σας παραδώσουν (οἱ επικεφαλῆς τῶν ἰππέων κάθε φυλῆς) κατάλογο τῶν ἰππέων, για να εἰσπράξετε πίσω τα ἐπιδόματα.  
Για μένα κανεὶς δεν θα μπορούσε ν' ἀποδείξει οὔτε ὅτι ἀναφέρθηκε τὸ ὄνομα μου ἀπὸ τους φυλάρχους οὔτε ὅτι παραδόθηκα στους συνηγόρους του δημοσίου οὔτε ὅτι ἐπέστρεψα ἐπίδομα. Και ὅμως εἶναι σε ὅλους εὐκόλο τούτο να κατανοήσουν, ὅτι δηλαδή ὑποχρεώνονταν οἱ φύλαρχοι, αν δεν ἀποκάλυπταν αὐτοῦς που εἶχαν εἰσπράξει τα ἐπιδόματα, να τα πληρώνουν για τιμωρία οἱ ἴδιοι. Συνεπῶς θα ἦταν πολὺ πιο δίκαιο να δείχνετε ἐμπιστοσύνη στους καταλόγους ἐκείνους (τῶν φυλάρχων) παρά σ' αὐτοῦς. γιατί ἀπὸ αὐτοῦς ἦταν εὐκολότερο για κάποιον που ἠθέλε να διαγραφεί, σ' ἐκείνους ὅμως ὅσοι εἶχαν υπηρετήσει στο ἰππικό ἦταν ὑποχρεωτικό ν' ἀναφερθῶν ἀπὸ τους φυλάρχους.  
Επιπλέον, βουλευτές, αν πράγματι υπηρέτησα

ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικώς, ἀλλ' ἤξιουν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἑμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταφεύσασθαι. ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

9] περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν: δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

10] ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν, οὐσίας μοι οὐ πολλῆς καταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα ἐπιδοὺς τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμάμην ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἑμοῦ τῶν πατρῶων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτως βεβίωκα ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ πρὸς ἕνα μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι.

[11] καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διώκηκα: περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπεικειᾶς, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθαι

στο ἱππικό, δεν θα το αρνιόμουν -σαν να εἶχα διαπράξει κάτι το φοβερό-, ἀλλὰ θα πρόβαλλα τὴν αξίωση να εγκριθεῖ ἡ ἐκλογή μου ὡς βουλευτή, ἀν ἤθελα ἀποδείξει ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς πολίτες δεν κακοποιήθηκε ἀπὸ ἐμένα, Βλέπω ἐπίσης να ἔχετε κι εσεῖς αὐτὴ τὴ γνώμη, καὶ πολλοὶ ἀπ' ὅσους υπηρέτησαν τότε στο ἱππικό να εἶναι βουλευτές, ἐνῶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς να ἔχουν ἐκλεγεί στρατηγοὶ καὶ ἱπάρχοι. Επομένως καθόλου μη νομίζετε πως κάνω τὴν ἀπολογία αὐτὴ για κάτι ἄλλο, παρά γιατί τόλμησαν ολοφάνερα (: ἐπίσημα) να πουν ψέματα ἐναντίον μου. Ἀνέβα λοιπὸν καὶ κατάθεσε ὡς μάρτυρας για μένα.

[9] Σχετικὰ λοιπὸν με αὐτὴν τὴν κατηγορία δεν γνωρίζω για ποιο λόγο πρέπει να μιλήσω περισσότερο. Ἐχω τὴ γνώμη ὡστόσο, βουλευτές, ὅτι σε ἄλλες δίκες ἀρμόζει ν' ἀπολογεῖται κάποιος μόνο για τις συγκεκριμένες κατηγορίες, στις δοκιμασίες ὅμως εἶναι δίκαιο να λογοδοτεῖ για ὅλη τὴ ζωὴ του. Σας παρακαλῶ λοιπὸν να με ἀκούσετε με εὐνοϊκὴ διάθεση. Θα κάνω μάλιστα τὴν ἀπολογία μου ὅσο μπορῶ πιο σύντομα.

[10] Εγὼ λοιπὸν πρῶτα, ἐνῶ δεν μου ἀπέμεινε πολλὴ περιουσία ἐξαιτίας τῶν συμφορῶν καὶ τοῦ πατέρα μου καὶ τῆς πόλης, πάντρεψα δύο ἀδελφές δίνοντας προῖκα τριάντα μνες σε καθεμία, ἐπειτα μοίρασα με τὸν ἀδελφὸ μου τὴν πατρικὴ περιουσία, ἔτσι ὥστε ἐκεῖνος να ὁμολογεῖ ὅτι ἔχει περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔχω ἐγὼ ἀπὸ τὴν πατρικὴ περιουσία, καὶ σε σχέση με ὅλους τοὺς ἄλλους ἔχω ζήσει ἔτσι, ὥστε ποτέ μέχρι τώρα να μην ἔχω δώσει καμιά ἀφορμὴ παραπόνου σε κανέναν.

Ἔτσι λοιπὸν ἔχω ρυθμίσει τὴν ἰδιωτικὴ μου ζωὴ. Ὅσο για τὸ δημόσιο βίον μου θεωρῶ ὅτι ἡ σημαντικότερη ἀπόδειξη τῆς εὐπρέπειάς μου εἶναι αὐτὴ, ὅτι δηλαδὴ ὅσους ἀπὸ τοὺς νεότερους τυχαίνει να χάνουν τὸν καιρὸ τους με τὰ ζάρια ἢ τὰ ποτά ἢ με παρόμοιες

μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους  
περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους.  
καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν,  
οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ.

[12] ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει περὶ  
ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν  
οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην: καίτοι ἑτέρους  
ὄρατε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας  
καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ  
τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους  
σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει.

[13] πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν  
ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς  
Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου  
κατειλεγμένος ἱπεύειν, ἐπειδὴ πάντας ἑώρων  
τοῖς μὲν ἱπεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν  
νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον  
ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς  
ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ  
προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλείψαι με  
ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι  
τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν  
ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. καί  
μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

[18] τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ  
φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ  
πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν  
πρῶτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ  
τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν: καίτοι χρῆ  
τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους  
ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾶ,

ἀκολασίης, ὅλους αὐτοὺς θα τοὺς δεῖτε να  
εἶναι εχθρικοὶ ἀπέναντί μου καὶ αὐτοὶ να  
διαδίδουν πάμπολλα ανακριβῆ λόγια για μένα  
καὶ ψέματα. Ἄν καὶ εἶναι φανερό ὅτι, ἂν  
ἐπιθυμοῦσαμε τὰ ἴδια πράγματα, δὲν θα εἶχαν  
για μένα τέτοια γνώμη.

[12] Επιπλέον, βουλευτές, κανεὶς δὲν θα  
μπορούσε ν' ἀποδείξει ὅτι ἔχει γίνεῖ ἐναντίον  
μου οὔτε ἰδιωτικὴ δίκη που ντροπιάζει, οὔτε  
ἐγγραφή καταγγελία οὔτε ἐπίσης μήνυση για  
δημόσιο ἀδίκημα. Ἐντούτοις βλέπετε ἄλλους  
να ἔχουν ἐμπλακεί πολλές φορές σε τέτοιους  
δικαστικούς ἀγῶνες. Ἀναλογιστεῖτε ἐπίσης  
σχετικὰ με τὶς ἐκστρατείες καὶ τοὺς κινδύνους  
ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν πόσο πρόθυμα  
ἐκπληρῶνω τὸ καθήκον μου πρὸς τὴν πατρίδα.  
Πρῶτα πρῶτα βέβαια, ὅταν κάνατε τὴ  
συμμαχία με τοὺς Βοιωτοὺς, καὶ ἔπρεπε να  
τοὺς βοηθήσετε στὴν Ἀλίαρτο, ἂν καὶ εἶχα  
γραφτεῖ στὸν κατάλογο ἀπὸ τὸν Ὀρθόβουλο,  
για να υπηρετῶ ὡς ἱπέας, ἐπειδὴ ἐβλεπα ὅτι  
ὅλοι πίστευαν ὅτι ἔπρεπε να ὑπάρχει ἀσφάλεια  
στὸ ἱππικό, ἐνῶ ἀντίθετα πίστευαν (ὅτι ἔπρεπε  
να ὑπάρχει) κίνδυνος στὸ πεζικό, ἂν καὶ ἄλλοι  
κατατάχτηκαν στὸ ἱππικό, χωρὶς να  
υποβληθοῦν σε δοκιμασία κατὰ παράβαση τοῦ  
νόμου, ἐγὼ πήγα καὶ εἶπα στὸν Ὀρθόβουλο να  
με διαγράψει ἀπὸ τὸν κατάλογο, ἐπειδὴ  
πίστευα ὅτι εἶναι ντροπή, ἐνῶ τὸ μεγαλύτερο  
μέρος τοῦ λαοῦ ἐπρόκειτο να διακινδυνεύσει,  
ἐγὼ να πάρω μέρος στὴν ἐκστρατεία  
παίρνοντας μέτρα ἀσφαλείας για τὸν εαυτὸ  
μου. Σε παρακαλῶ, Ὀρθόβουλε, ἀνέβα στὸ  
βῆμα.

Ποτέ μέχρι σήμερα δὲν ἀπείχα ἀπὸ καμιᾶ  
ἐκστρατεία καὶ φρουρά, ἀλλὰ ὅλα τὰ χρόνια  
τὰ πέρασα ξεκινώντας με τοὺς πρῶτους τὶς  
ἐκστρατείες καὶ ἐπιστρέφοντας με τοὺς  
τελευταίους. Καὶ ὅμως πρέπει αὐτοὺς που  
πολιτεύονται με φιλοτιμία καὶ κοσμιότητα να  
τοὺς κρίνουμε μ' αὐτὰ τὰ κριτήρια κι ὄχι ἂν

διὰ τοῦτο μισεῖν: τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελείσθε.

[19] ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὦ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν: πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθα ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

[20] ἤδη δέ τινων ἠσθόμην, ὦ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαινται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες

[21] ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν τὰ γὰρ ἀληθῆ χρη λέγειν τοὺς τοιούτους μόνους <τινὸς> ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

κάποιος περιποιεῖται τὰ μαλλιά του να τον μισούμε γι' αυτό: γιατί τέτοιες συνήθειες οὔτε τους ἰδιώτες βλάπτουν οὔτε το δημόσιο, ἐνῶ ἀπὸ αὐτοῦς που με τη θέλησή τους πολεμοῦν τους εχθρούς ὅλοι εσεῖς ὠφελείσθε.

Κατὰ συνέπεια, βουλευτές, δεν εἶναι σωστό οὔτε να αγαπάμε οὔτε να μισούμε κανένα ἀπ' τὴν εμφάνιση του ἀλλὰ να τον κρίνουμε ἀπ' τὰ ἔργα του. Γιατί πολλοὶ που μιλούν λίγο και ντύνονται με κοσμιότητα ἔχουν γίνει αἴτιοι μεγάλων κακῶν, ἐνῶ ἄλλοι που παραμελοῦν τὰ παραπάνω πολλὰ και καλά πράγματα σας ἔχουν κάνει.

Κατάλαβα τώρα πια, βουλευτές, ὅτι μερικοὶ θύμωσαν μαζί μου και γι' αὐτά, ὅτι δηλαδή αν και ἡμουν νεότερος, ἐπιχείρησα αν και τόσο νέος να μιλήσω μπροστά στο λαό. Αλλά πρῶτα-πρῶτα ἀναγκάστηκα να ἀγορεύσω για να υπερασπιστώ τις υποθέσεις μου, κι ἔπειτα νομίζω πως ἐδίξα μεγαλύτερη φιλοδοξία ἀπ' ὅση θα ἔπρεπε· ἐπειδὴ ἀπὸ τὴ μια σκέφτηκα τους προγόνους, ὅτι ἀκατάπαυστα συμμετείχαν στη διοίκηση τῆς πόλης, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐπειδὴ ἐβλεπα εσάς – πρέπει να σας πω τὴν ἀλήθεια – να θεωρεῖτε ἀξίους μόνο τέτοιου εἶδους ἀνθρώπους. Ἐτσι ποιος, βλέποντας ὅτι εσεῖς ἔχετε αὐτὴ τὴ γνώμη, δε θα φιλοδοξοῦσε να πράττει και να ἀγορεύει για το καλὸ τῆς πόλης; Αλλά για ποιο λόγο ενοχλείστε ἀπὸ τέτοιου εἶδους ἀνθρώπους; ἀφοῦ γι' αὐτοὺς δεν υπάρχουν ἄλλοι κριτές παρά μόνον εσεῖς.